

Eskişehir'de Tarım

Erkan Alkan
Eskişehir İl Tarım
ve Orman Müdürü

Stratejik bir öneme sahip olan tarım sektörü, gelişmiş ülkelerin öncelikli ve ayrıcalıklı konularından bir tanesidir. Bu ülkeler tarımı; politik, siyasi ve ekonomik amaçlarını gerçekleştirmek için devamlı kullanmaktadır. Türkiye sahip olduğu coğrafi yapı ve ekolojik şartlar sayesinde, ürün çeşitliliği ve miktarı yönünden tarımsal üretimde büyük bir potansiyele sahiptir. 3 tarafı denizlerle kaplı olan ülkemizde, aynı anda 4 mevsimi yaşamak mümkündür. Bu coğrafi ve jeopolitik konumu nedeniyle ülkemiz, tarım ve hayvancılık sektöründe diğer ülkelerden hep bir adım önde yer almaktadır.

İlimiz, tarım ve hayvancılık açısından ülkemizin küçük bir prototipidir. İklim olarak Ege, Karadeniz, Akdeniz ve İç Anadolu bölgesinin etkisi altındadır. İlimizin karasal iklime sahip yüksek rakımlı arazilerinde buğday, arpa, şekerpancarı gibi stratejik ürünler yetiştirilirken; Sakarya vadisinde yer alan mikroklima özelliğine sahip ilimiz arazilerinde nar, incir, antepfıstığı, Trabzon hurması, zeytin gibi subtropik meyveler yetiştirilmektedir. 792 metre rakıma sahip olan ilimizde 3.800 dekar alanda sera kurulmuş olup, gerek bu seralarda ve gerekse sebze alanlarımızda üretilen roka, tere ve maydanoz gibi ürünler ile ülkemiz ekonomisine ciddi katkılar sağlanmaktadır. Mihalicçık İlçemizde yetiştirilen kirazlar, markalaşma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

İlimiz toprak ve iklim şartlarının yem bitkileri tarımı için uygun olması ve geniş mera alanlarımız sayesinde küçükbaş, büyükbaş ve kanatlı hayvan yetiştiriciliği işletmelerimiz oldukça kaliteli ürünler üreterek, hayvancılığa dayalı sanayimizin gelişmesine neden olmuşlardır.

İlimizin Ankara ve İstanbul gibi iki önemli pazara olan yakınlığı, üretilen

ürünlerin piyasaya sürülmesinde ve pazarlanmasında pozitif bir etkiye neden olmaktadır. Bu durum, ilimizi diğer illere göre daha şanslı kılmakta ve yatırımcıyı cezbetmektedir.

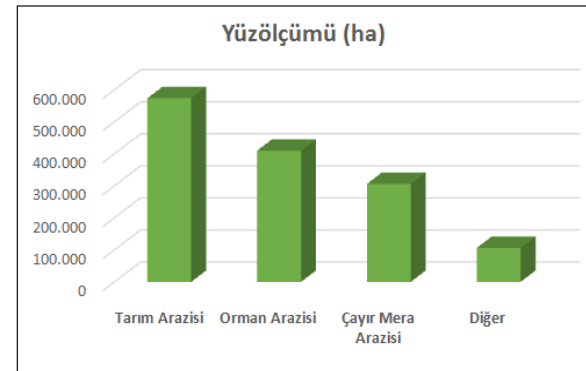
Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü olarak; üretici ve tüketici memnuniyetini en üst düzeyde tutmak, Eskişehir'imizi bölgesinde lider ülkemizde önemli aktör haline getirmek, gıda, tarım ve hayvancılık alanında ülkemizin ve dünya pazarlarının ihtiyacı olan güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği sağlamak, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak ve kırsal alanda yaşam standardını yükseltmek amacıyla Bakanlığımızın politikalarını uygulamaktayız.

Tarımsal Yapı

İlimizin toplam yüz ölçümü 1.396.000 hektar olup dağılımı aşağıdaki tablodadır.

Eskişehir İli Alan Dağılımı (2017)

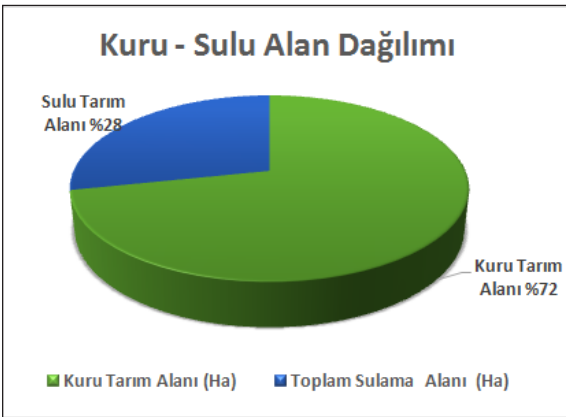
Arazi Cinsi	Yüzölçümü (ha)	Oranı (%)
Tarım Arazisi	573.639	41,09
Orman Arazisi	410.057	29,37
Çayır Mera Arazisi	306.130	21,92
Diğer	106.174	7,62

Eskişehir'imizi bölgesinde lider ülkemizde önemli aktör haline getirmek amacıyla Bakanlığımızın politikalarını uygulamaktayız.

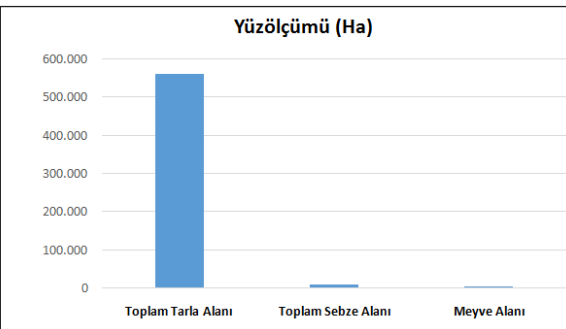
İlimiz tarım alanlarının yaklaşık % 28 sulu tarım arazisidir.

Toplam Tarım Alanı (ha)	Kuru Tarım Alanı (ha)	Sulu Tarım Alanı (ha)
573.639	411.301	162.338

Eskişehir İli Tarım Alanı Dağılımı (2017)

Arazi Kullanımı	Yüzölçümü (ha)	Yüz Ölçüme Oranı (%)
Toplam Tarla Alanı	559.513	97,5
Toplam Sebze Alanı	9.690	1,7
Meyve Alanı	4.436	0,8
TOPLAM	573.639	100,0

İlimizde 26.629 adet Bitkisel, 15.675 adet Hayvansal olmak üzere toplam 42.304 adet tarımsal işletme mevcut olup bu işletmelere 114 Mühendis ve 99 Veteriner Hekim ile Danışmanlık Hizmeti verilmektedir.

İlimizde başta Sarıcakaya ve Mihalgazi ilçelerimiz başta olmak üzere; yaklaşık 3800 dekar örtüaltı (sera) alanımız mevcuttur. Bu mikroklima özelliğine sahip vadimiz başta olmak

üzere İlimiz; Ülkemiz kuşkonmaz üretiminin % 96'sını, roka üretiminin % 49'unu gerçekleştirmektedir.

İlimizde, şekerpancarı, ayçiçeği, patates, buğday ve arpa en fazla üretilen ürünlerdir. Söz konusu ürünler, ekimden hasadına kadar geçen süre içerisinde binlerce insanımızı istihdam etmekte, hem ülkemiz hem de ilimiz gayrisafi milli hasılasına önemli oranda katkı sağlamaktadır.

İlimiz meyveciliği, son yıllarda geliştirilen bodur çeşitler ile ivme kazanmıştır. İklim itibarıyla geçit bölgesi olan ilimizde elma, armut, kiraz, nar, zeytin vb. meyve çeşitlerinin üretim alanları artmıştır. Bakanlığımızca verilen destekler, meyve alanlarımız artmasında önemli bir faktör haline gelmiştir. Mihalıççık ilçemizde kurulan kiraz bahçeleri ile geç turfanda olarak kiraz üretilmektedir. Her yıl ilimizde kiraz festivali düzenlenmektedir. İhracata yönelik yetiştiriciliği yapılan kirazın markalaşması adına çalışmalar yapılmaktadır.

Mahmudiye ilçemizde kurulan hali hazırda 70 dekar olarak kurulan ve 200 dekara tamamlanması hedeflenen jeotermal seralarda topraksız tarım yapılmaktadır.

Hayvancılık

Eskişehir İli Hayvan Varlığı (2017)

Cins	Adet (Baş)
Koyun	743.543
Keçi	95.144
Siğır	151.906
Manda	416
Kanatlı	5.033.091
Arı Kovanı	19.599
Yarış Atı	1.873

İlimiz hayvan varlığı, şap, brucella, kuduz, çiçek, anthrax, LSD, veba vb. hastalıklara karşı personellerimizce aşılanmaktadır.

Eskişehir İli Hayvansal Üretim (2017)

Hayvansal Üretim	Eskişehir Üretimi
Yumurta Üretimi (Milyon Adet)	342
Süt Üretimi (Ton)	187.000
Bal Üretimi (Ton)	139
Yaş Koza Üretimi (Ton)	3
Kırmızı Et Üretimi (Ton)	10.175
Beyaz Et (Tavuk) Üretimi (Ton)	41.000

İlimiz hayvancılığının geliştirilmesi, yenilenmesi ve ıslah edilmesi amacıyla; Beylikova Tarıma Dayalı İhtisas Besi Organize Sanayi Bölgesi Projesi, Damızlık Düve İstasyonu Üretimi Projesi, Damızlık Koç-Teke İstasyonu Üretimi Projesi, Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Projesi vb. projeler hayata geçirilmiştir.

Yine ilimiz hayvancılığının geliştirilmesi için, yaklaşık 92.000 dekar mera alanı ıslah edilmiştir. Sadece 2018 yılında yaklaşık olarak 23.000 dekar mera alanının ıslahı için proje hazırlanmış ve Bakanlığımızın onayına sunulmuştur.

Özellikle Mahmutiye ilçemizde yer alan kamu ve özel haralarda yetiştirilen yarış atları ile ilimiz atçılık sektöründe de önemli bir yere sahiptir. Her yıl, Mahmutiye ilçemizde yer alan pistlerde mahalli at yarışları düzenlenmektedir.

İlimiz 342 milyon yumurta üretimi ile ülkemiz yumurta üretiminin yaklaşık % 20'sini karşılamaktadır.

İlimizde 3 ton civarında yaş koza üretimi yapılmakta olup, bu rakam ülkemiz yaş koza üretiminin % 4'üne tekabül etmektedir. İpek böcekçiliğinde yaş koza işleme tesisi Türkiye'de sadece Sarıcakaya ilçemize bağlı Mayıslar köyünde bulunmaktadır.

Desteklemeler

DESTEKLEMELER	Bir Yılda Ödenen Destek (TL)	2002/2017 (TL)	Toplam (TL)
Bitkisel Üretim	105,7 Milyon	1.1 Milyar	1.1 Milyar
Hayvancılık	32 Milyon	190 Milyon	190 Milyon
Kırsal Kalkınma Hibeleri	0	120 Milyon	120 Milyon
Tarımsal Yayımlar ve Danışmanlık	175 Bin	1.9 Milyon	1.9 Milyon

İlimiz hayvancılığının geliştirilmesi için, yaklaşık 92.000 dekar mera alanı ıslah edilmiştir.

Eskişehir üreticisine bugüne kadar toplam 1.511,7 Milyar TL Destek Sağlanmıştır.

Bakanlığımızca Kırsal Kalkınma Destekleri kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Programı kapsamında "Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin İşlenmesi Paketlenmesi, Soğuk Hava Deposu, Bitkisel ve Hayvansal Orjinli Gübrelerin İşlenmesi Paketlenmesi, Yenilenebilir Enerjili Seralar ve üretim Tesisleri, Tarımsal

Üretime Yönelik Sabit Yatırımlar ve Çiftlik Faaliyetlerinin Geliştirilmesine Yönelik Altyapı Sistemleri ile basınçlı sulama sistemleri konusunda destekleme ödemesi sağlanmıştır. Ayrıca Bireysel Basınçlı Sulama Desteklemeleri kapsamında üreticilerimize % 50 hibe desteği verilmektedir.

Bu veriler ışığında; Kırsal Kalkınma Destekleri kapsamında 447 genç çiftçiye, 2.006 adet alet-makineye, 229 ekonomik yatırıma ve 1.245 adet sulama sistemine destek verilmiştir.

Söz konusu, desteklerin kontrolleri de personellerimizce yapılmaktadır.

Tarımsal işletmelere hizmet vermesi için 9 adet danışman için ilgili kuruluşlara yaklaşık 1,9 milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır. Bu danışmanlar sayesinde 2.726 adet işletmeye hizmet götürülmüştür.

Bitkisel üretim yapan üreticilerimize, alan ve prim bazlı destekleme ödemeleri yapılmaktadır. Buğday, arpa, şekerpancarı, mısır, ayçiçeği başta olmak üzere neredeyse ilimizde yetiştirilen tüm ürünlere destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Denetimler

Gıda

İlimizde 6.539 kayıtlı ve 123 onaylı toplam 6.662 gıda işletmesi mevcuttur. İlgili eğitim almış personellerimizce bu işletmeler kontrol edilmektedir.

Bu işletmelere, 2017 yılı içerisinde yaklaşık 11.000 adet denetim ziyareti yapılmıştır. Ve yine yaklaşık 1.000 adet numune alınarak ilgili birimlere analiz yapmak üzere gönderilmiştir. Gerek denetim gerekse analiz sonucu kuralların dışına çıkan işletmelere personellerimizce cezai işlem uygulanmaktadır.

Gübre

İlimizde 31 adet özel ve 89 adet tüzel kişiliğe ait kimyevi gübre bayisi bulunmaktadır. Bu bayilerde satılan gübrelerden alınan numuneler ilgili analiz kuruluşlarına gönderilerek içerik tespitleri kontrol edilmektedir. İlimizde 2017 yılı içerisinde yaklaşık 60.000 ton kimyevi gübre tüketilmiştir. Bu kadar yoğun bir kullanım alanı bulunan kimyevi gübreler, üreticilerimizin mağdur olmaması için düzenli olarak denetim altında tutulmaktadır.

Zirai İlaç

İlimizde 2017 yılı içerisinde 25 ton katı ve yaklaşık 105.000 litre sıvı zirai ilaç tüketilmektedir.

Yine ilimizde 20 adet özel ve 46 adet tüzel kişilik olmak üzere toplam 66 adet zirai ilaç bayisi bulunmaktadır. Bu bayiler, yılda en az bir kere ilgili personellerimizce denetlenmektedir.

Yem

İlimizde 43 adet onaylı ve 172 adet kayıtlı yem işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmeler eğitim almış personellerimizce düzenli olarak kontrol edilmektedir.

Hayvancılık

İlimizde faaliyet gösteren; hayvan hastaneleri, veteriner klinikleri, petshoplar, mezbahaneler, kanatlı işletmeleri, hayvan pazarı, su ürünleri

üretim alanları, hayvancılık işletmeleri, hayvan nakil araçları, suni tohumlamalar, küpeleme faaliyetleri ve destekleme ödemeleri düzenli aralıklarla denetlenmektedir.

Önemli Projelere Örnekler

Akıllı Azotlu Gübreleme Yayımlı Projesi

Akıllı Azotlu Gübreleme Yayımlı Projesi ile buğdayda optik sensör ölçümleri yapılarak optimum gübreleme dozajı belirlenmekte ve üretim yılı içinde daha az gübre kullanılarak maksimum kaliteye ulaşılmaktadır. Ayrıca proje sayesinde fazla gübrelemenin önüne geçilerek nitrat kirliliği azaltılmakta ve çevre kirliliğinin önüne geçilmektedir.

2017 yılında başlayan ve 3 yıl süren proje ile 24 Mahalle ve 24 çiftçi ile toplam 1.550 dekar alanda uygulama yapılmıştır.

447 Genç Çiftçimiz projeden faydalanmış olup toplam 13.410.000,00 TL tutarında hibe desteğinden yararlandınlmıştır.

İttri ve Tıbbi Bitkiler ile Boya Bitkileri Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi

Proje ile Eskişehir'e bağlı ilçe ve mahallelerde toplamda 140 dekarlık lavanta bahçesi tesis edildi. Frig Vadisi girişi kabul edilen Seyitgazi ilçesine bağlı Şükranlı mahallesinde, İl Müdür-

lüğü tarafından 2016 - 2017 yıllarında 40 bin adet lavanta fidesi dağıtılarak modern lavanta bahçeleri kuruldu. Bu bahçelerden 2018 yılında ilk lavanta balı üretimi gerçekleştirildi.

Genç Çiftçi Projesi

Bakanlığımızca yürütülen Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında 2016-2018 Yılı Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi Programı ile; İlimiz genelinde toplam 447 Genç Çiftçimiz projeden faydalanmış olup, proje kapsamında her bir çiftçimiz 30.000,00 TL değerinde olmak üzere, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık, seracılık, mantarcılık, arıcılık, yumurta tavukçuluğu, ipekböcekçiliği, kültür mantarı üretimi ve meyvecilik konularında olmak üzere toplam 13.410.000,00 TL tutarında hibe desteğinden yararlandırılmıştır.

Eskişehir Tarım ve Orman İl Müdürlüğü olarak; tarladan sofraya gıda güvenliği ve güvencesinin sağlanması ile kalitenin artırılmasına dönük çalışmalarımız tüm hızıyla devam etmektedir.

Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Projesi

Proje kapsamında, yetiştiricilerin elinde bulunan koyun sürülerine yüksek vasıflı damızlık koç katılımıyla kan değişimi sağlanarak işletmelerin mevcut verimliliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Proje, 9 ilçede 131 yetiştirici ile 29.229' u anaç koyun ve 1.196'sı damızlık koç olmak üzere toplam 30.425 küçükbaş hayvan ile uygulanmaktadır.

Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor Projesi

Proje ile kadın çiftçilerin yeni bir ürün ile tanışması ve bölgede yaygınlaştırılması amacıyla 12 dekar alanda çörekotu demonstrasyonu yapılmıştır.